

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/101/2024
Identifikačné číslo spisu:	1416204756
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1416204756.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: K. C. Y., narodený XX. Y. XXXX, F., T. J. XX, zastúpený advokátom Mgr. Martinom Paškalom, Advokátska kancelária Bratislava, Záhradnícka 27, proti žalovanému: C.E.N., s.r.o., Bratislava, Kalinčiakova 33, IČO: 35 780 886, zastúpený advokátkou JUDr. Ing. Barborou Popelkovou, Bratislava, Podjavorinskej 4A, o ochranu osobnosti a poskytnutia nemajetkovej ujmy, vedenom pôvodne na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 10C/179/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 21. marca 2024 sp. zn. 9Co/29/2023-367, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 21. marca 2024 sp. zn. 9Co/29/23-367 vo výroku o priznaní nároku na náhradu trov dovolacieho konania z r u š u j e a vec mu v rozsahu zrušenia v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie v celom rozsahu zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa voči žalovanému domáhal uloženia povinnosti odvysielat' po nadobudnutí rozsudku v najbližšej relácii „Téma dňa“ text ospravedlnenia tak, že bude prečítaný a zobrazený na celej obrazovke minimálne v trvaní 3 minúty s nasledovným obsahom: „Ospravedlnenie“
„Televízia TA3 v relácii Téma dňa odvysielanej dňa 20.5.2013 o údajnej správe o tunelovaní vojenských tajných služieb v diskusii s hosťom Ľ. J. uviedla, že vy ste sa stal ministrom 8. júla 2010, krátko potom bola na výkon strážnej služby vytvorená zmluva medzi ministerstvom obrany, resp. jednou z tých vojenských tajných služieb a firmou, v ktorej figuroval brat pána Y., R. Y., pričom firma pána brata R. Y. zinkasovala za obdobie od 20.12.2011 do augusta 2012 z účtu ministerstva obrany vyplatených asi 142 tisíc Eur. Súčasne sme uviedli, že hovoríme o tom pánovi Y., ktorého rodina údajne zinkasovala 100 miliónov korún od ministerstva obrany v čase, keď vy ste boli ministrom a nezdá sa vám tých 100 miliónov korún ako dobrý dôvod na to, aby sa niekto snažil zdiskreditovať súčasné vedenie vojenskej tajnej služby, ak sú v ňom ľudia, ktorí priamo vypovedali tieto dané zmluvy a zastavili tento tok peňazí. Súčasne sme uviedli, že 29.4.2013 zaslalo vojenské spravodajstvo oznámenie o podozrení zo spáchania trestnej činnosti práve osobou a vaším nominantom C. Y. aj zo zneužívania právomoci, prijímanie úplatku, porušovanie povinnosti pri správe cudzieho majetku, podvod a pod.

V uvedenej relácii boli odvysielané nepravdivé resp. pravdu skresľujúce informácie. Nie je pravdou, že krátko po 8. júli 2010 bola vytvorená zmluva medzi ministerstvom obrany resp. jednou z vojenských tajných služieb a firmou, v ktorej figuroval brat pána Y. R. Y., pričom firma pána brata R. Y. zinkasovala za obdobie od 20.12.2011 do augusta 2012 z účtu ministerstva obrany vyplatených asi 142 tisíc eur. Nie je pravdou, že rodina C. Y. zinkasovala 100 miliónov korún od ministerstva obrany aj v čase keď bol ministrom Ľ. J., a táto skutočnosť nemohla existovať ako dôvod na diskreditáciu vtedajšieho vedenia vojenskej spravodajskej služby. Oznámenie o podozrení zo spáchania trestnej činnosti zneužívania právomoci, prijímania úplatku, porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku a podvodu C. Y. zo dňa 29.4.2013 sa nenachádza v evidenčno-štatistickom systéme kriminality a systéme súčasne stíhaných osôb.

Televízia TA3 sa K. C. Y. ospravedľňuje za odvysielanie nepravdivých a pravdu skresľujúcich informácií, čím sme neoprávnene zasiahli do jeho profesionálnej a občianskej cti.“

Žalobca si zároveň uplatnil aj právo na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20 000 eur a náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Bratislave v poradí prvým rozsudkom rozhodol tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

3. Na základe dovolania žalobcu Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k. 1Cdo/200/2021-315 z 23. novembra 2022 rozsudok Krajského súdu v Bratislave zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Následne Krajský súd v Bratislave opätovne vo veci rozhodol tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 %. O náhrade trov odvolacieho a dovolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 453 ods. 3 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Nakoľko odvolací súd odvolaniu žalobcu nevyhovел a napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil, mal žalovaný v odvolacom konaní plný úspech a vznikol mu voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. Proti napadnutému rozsudku v časti náhrady trov konania podal žalobca dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP. Poukázal na to, že odvolací súd sa síce v odôvodnení rozhodnutia odvoláva na § 255 ods. 1 CSP (zásada úspechu), ale sám rozhodol, tak, že túto zásadu v časti trov dovolacieho konania popiera. Žalobca bol v dovolacom konaní úspešný v rozsahu 100 %, keďže Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 1Cdo/200/2021 zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň dovolací súd zaviazal, aby odvolací súd rozhodol o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania s poukazom na § 453 ods. 3 CSP. A práve rozhodnutím o trovách dovolacieho konania porušil odvolací súd právo žalobcu na spravodlivý proces. Poukázal na to, že aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej rozhodovacej praxi vyslovil, že základné ustanovenie o nároku na náhradu trov konania vyjadrené v § 255 CSP nevylučuje rôzny pomer úspechu v jednotlivých fázach konania - prvoinštančného, odvolacieho i dovolacieho. Pritom poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 453/2019. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby dovolací súd rozsudok Krajského súdu v Bratislave v časti výroku o trovách konania zmenil tak že žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %. Zároveň si uplatnil právo na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je nielen prípustné, ale aj dôvodné.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

9. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

10. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/1994).

11. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

12. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

13. Citované ustanovenie zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, treba považovať aj taký postup súdu, ktorým sa strane odmieta možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ktorým dochádza k odmietnutiu spravodlivosti (denegatio iustitiae), keď súdom prijaté závery nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov, a teda sú svojvoľné a neudržateľné a keď rozhodnutie súdu neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé.

14. Vo vzťahu k dovolaniu podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ uviedol, že rozhodnutím o trovách konania došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces, keďže žalobca bol úspešný v dovolacom konaní vo veci sp. zn. 1Cdo/200/2021. Z výroku napadnutého rozsudku Krajského súdu v Bratislave je zrejmé, že odvolací súd o náhrade trov dovolacieho konania rozhodol tak, že žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

15. Predmetom dovolacieho prieskumu je napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vo výroku o nároku na náhradu trov konania. Z ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou civilného sporového konania, a ako také spadá pod čl. 46 ods. 1 ústavy, prostredníctvom ktorého sa zaručuje každému základné právo na súdnu ochranu. Všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo strany sporu na súdnu ochranu. Či je základné právo na súdnu ochranu naplnené reálnym obsahom (čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 4 ústavy), určuje zákonná úprava náhrady trov konania obsiahnutá v procesnom predpise, ktorú treba vykladať v súlade s vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu. Za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí, možno považovať rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, preto je preskúmateľné v dovolacom konaní v zmysle § 420 CSP (I. ÚS 387/2019, I. ÚS 275/2018).

16. Odvolací súd v bode 23. odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol, že o náhrade trov odvolacieho a dovolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, § 453 ods. 3 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Nakoľko odvolací súd dovolaniu žalobcu nevyhovel a napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil, mal žalovaný v dovolacom konaní plný úspech a vznikol mu voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 %. V tomto smere je možné dať žalobcovi za pravdu, že napadnuté rozhodnutie v časti náhrady trov dovolacieho konania (keďže žalobca bol v dovolacom konaní pod sp. zn. 1Cdo/200/2021 úspešný), resp. súdom prijaté závery v tejto časti nemajú svoj racionálny základ v interpretácii príslušných ustanovení právnych predpisov (§ 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP), a teda sú svojvoľné a neudržateľné.

17. Na podporu uvedeného záveru dovolací súd poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 453/2019 a z neho na nasl. právnu vetu: „Základné ustanovenie o nároku na náhradu trov konania vyjadrené v § 255 Civilného sporového poriadku (zásada úspechu v konaní) nevylučuje rôzny pomer úspechu v jednotlivých fázach konania - prvoinštančného, odvolacieho i dovolacieho, ktorý by vyústil do rozhodnutia o nároku na náhradu trov jednotlivých konaní (§ 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku) tromi samostatnými výrokmi. Takéto rozhodnutie potom tvorí základ pre rozhodnutie súdu prvej inštancie postupom uvedeným v § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Možno preto uzavrieť, že dovolacie konanie predstavuje v tomto smere samostatnú, od ostatného konania nezávislú časť konania, čo zakladá súdu možnosť nezávisle od celkového výsledku sporu rozhodnúť len o trovách dovolacieho konania, s prihliadnutím na úspech sporovej strany v dovolacom konaní, bez ohľadu na definitívny výsledok sporu (takýto stav by mal následne nájsť vyjadrenie vo výroku rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, pozn.).“.

18. Dovolateľ v dovolaní namietal aj nesprávne právne posúdenie veci s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP. Dovolací súd v tomto smere však poukazuje na to, že podľa § 421 ods. 2 CSP dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP. Je nesporné, že v danom prípade cez nesprávne právne posúdenie veci bol namietnutý výrok o náhrade trov dovolacieho konania [§ 357 písm. m) CSP] a dovolanie v tomto prípade s poukazom na § 421 ods. 2 CSP nie je prípustné.

19. Vzhľadom na uvedené dôvody dovolací súd považoval uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP vo vzťahu k napadnutému výroku odvolacieho súdu o náhrade trov dovolacieho konania za dôvodný, preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil vo výroku o trovách dovolacieho konania v súlade s § 449 ods. 1 CSP a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

20. V ďalšom konaní bude úlohou odvolacieho súdu opätovne vec v rozsahu zrušenia prejednať a rozhodnúť. Vysloveným právnym názorom vyplývajúcim z tohto uznesenia je odvolací súd viazaný (§ 455 CSP).

21. O trovách tohto dovolacieho konania rozhodne odvolací súd v novom rozhodnutí (§ 453 ods. 1 a 3 CSP).

22. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.